

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer kedden és pénteken.

Á r a :

Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre 3 ft. — kr.
Negyedévre . . 1 ft. 50 kr.

Szerkesztői kiadói szállás:
Kenyeres Adolf ügyvédi
íródája, Nagypiaczon.

NEMERE.

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

3 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden igtatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alku szerint. — Hirdetések fölvetetnek a szerkesztőségben és Römer és Kammer nyomdájában.

A magyar miniszterium.

Horváth Boldizsár és gróf Festetich kiléptek tehát a ministeriumból. Önkénytelenül föltozul a kérdés: van e még valaki a régiékből; önkénytelenül szemlét tartunk a személyek felett.

Gróf Andrássy Gyula, a kit Deák Ferencz gondviselészerü térfinak nevezett 67-ben, elnöke még mindig kormányunknak; a legkisebb hír is eddigelé, a mely távozásáról susogott, megdöbbenette az ellenzékét is.

B. Eötvös József, kinek „elméje fényétől a külföld jól látta hazánkat“, ez a ritka nagy lélek, nemes szív és tündökletes elme, ez a valódi nagy államférfi, — sirba költözött a bársonyszékből. Nagy terveinek valósitása Dr. Pauler Tivadarra szállott.

Gr. Mikó Imre, a lélekkel is főnemes, az általános tisztelt hazafi visszavonult a kormány terheitől. Egészsége ha birta volna is, neve nem birta ki ezt az állást, mert az ő nevét tisztelni szeretjük mindnyújan; a miniszter pedig, főként a közmunkák ministere, sok érdekléssel harczolt és ki van téve erős ítéletnek.

Gorove Istvánnal tettek kísérletet ezen szék betöltésére, mivel elébb kitünőleg tölté be a közgazdasági miniszterséget.

B. Wenkheim Béla — Gróf Széchenyi István mondta volt, hogy csupán két indigenának vette jó hasznát a magyar, egyik a krumpli, a más b. Wenkheim Béla — vitte, míg birta a belügyminiszterség terheit; végül ugy elbetegesedett, hogy vissza kellett lépnie élete megtartásáért. Utána Rajner Pált is gyorsan

elviselte az a miniszterium; most az erős és ifju Tóth Vilmos birkozik terheivel.

Lónyai Menyhért birhatta volna még, habár nem egy erős támadás igyekezett megingatni, de távozott, hogy tért foglaljon a közös miniszteriumban, a hol előtte nem ült hazánkfia. Az ő csillaga folyvást fentündöklik s bizvást számítjuk őt sorsunk főintézői közé. —

Helyén az Andrássy miniszteriumban Kerkapoly Károly ül, a ki négy év előtt kevesektől ösmert pápai tanár volt; most pedig nagy hatalmu miniszter. Ily gyorsan választja ki embereit az alkotmányos élet. —

Horváth Boldizsár kitarotta négy esztendeig; munkált rendkívül sokat igazságügyünk rendbehozására, mikor aztán föltehetné törekvéseire a koronát, egyszerre félrevonul, másra bizva a munka bevégezését. Miért vonul vissza épen most? Részint egészségi okokból, mert valóban elbetegesedett a szünet nélküli munka alatt, — részint a sok politikai összeütközés következtében, melyekbe demokrat irányba miatt főkép a főrendekkel jutott. Most elutazott Olaszországba. Ha egészsége és kedélye rugékonysága visszatér, újból élén fog haladni ügyeinknek, akár mint miniszter, akár mint képviselő.

Még nem tudjuk, ki fogja betölteni helyét. A Nemere ugy hiszi, hogy az erélyes, független nézetű és nagy tanultságu Hofmann Pál.

Gróf Festetics a király oldala melletti miniszterséget töltötte be; most egész véletlenül lépett vissza. Róla nem lehet mondani, hogy a munka viselte volna meg, mert azon állomás terhét gr. Andrássy vitte. Nem is sokat kérdezi senki,

hogy miért lépett vissza; lehet derék főúr, de közéletünk intézésében soha sem vitt főszerepet, Mindenki megnyugszik, hogy b. Wenkheim annyira épült a két évi pihenés alatt, miszerint elfoglalhatja ezen díszes és jól használva fontos helyet.

Gorové István van még hátra a régiékből; de sürün rebesgetik, hogy viszsza lép ő is. Kineveztetésekor nem nagy népszerűségnek örvendett; de erélyessége és tapintatossága által közbecsülést vívott ki. A tárcza változtatás azonban mintha megzsibbasztotta volna tehetségeit. Visszalépése esetére a langeszü Hollán Ernőt nevezik utódjaként.

Ott van még a horváth miniszterség; abból is távozni kellett a kezdetbeli Bedekovich Kálmánnak, hogy bánuá legyen s talán, hogy a bánágot is másnak adja át. Most gr. Pejachevich ül a pesti bársonyszéken.

Állítsuk össze!

1867-iki miniszterium: Gr. Andrássy b. Eötvös, gr. Mikó, b. Wenkheim, Lónyai, Horváth, gróf Festetich, Gorové, Bedekovich. —

1871-iki miniszterium: Gr. Andrássy, dr. Pauler, Tóth Vilmos, Kerkapoly, b. Wenkheim, gr. Pejachevich és két ösme, retlen, talán Hollán és Hofmann.

Tehát az eredetiekből eredeti helyén egyedül gr. Andrássy maradott meg négy éven át.

Más helyen ugyan, de a kezdetbeliek közül ott vannak b. Wenkheim és ideig-óráig Gorové. A többi mind új.

Véleményünket ezen változások hordeje felett a jövő számban fogjuk elmondani. —

TÁRCZA.

Poroszország létrejövele és terjeszkedése.

(Történelmi correpetitívó.)

irta a Denevér.

(Folytatás).

A háborútól tartózkodott, de 1715-ben még is kénytelen volt XII. Károly Schwéd király ellen fellépni, mely hadjáratban Schwéd-Pomerania nagy része a poroszok által elfoglaltatott, az 1720-ban Stockholmban kötött béke folytán pedig Stettin és Külpomerania 2,000,000 tallér iránt bocsátatott Poroszország birtokába, minekutánna már az 1713-ban létrejött utrechti béke folytán Geldern egy része, az orániai hercegséghez formált jognak Franciaország javára létrejött átengedés nyomán, Poroszország területét gyarapította.

I. Frigyes Vilmos ugyan ismét közeledett Ausztriához, de fia II. Frigyes „a nagy és egyedüli király“, a nép szájában „der alte Fritz“ ki 1740—1786-ig uralkodott, ismét külön vált az osztrák érdekektől.

II. Frigyes 1712-ben Január 24-én született Berlinben mint atyjának harmadik fia, de két bátyja korán halván el ő lett korona örökös. — Gondos de szigorú neveltetése folytán atyja szigorú elveit magáévá tette, — megtanult vakon engedelmeskedni és títani, azonban míg atyja őt katonává igyekezett képeztetni, Finkenstein gróf tábornok és Kalkstein

örnagy által, ő különös vonzalmat tanusított a tudományok iránt.

Azon időben — azt az ellenségnek is el kell ismernie és helyben hagynia — Franciaország politikában, tudományok és művészetekben Europa első állama volt, — a németeknek akkor még irodalmuk se volt és II. Frigyes a nagy és egyedüli király francia módorban neveltetvén nem feltűnő dolog az, hogy ő a francia nyelv és francia nemzet iránt különös előszeretettel viseltetett, Voltairevel és más francia tudósokkal élénk levelezésben állott, azon francia nemzetet tisztelte, melynek Poroszország haladásának nagy részét köszönheti, ugyanazon francia nemzetet melyet utódja ma a porba rántott, melynek szellemi fensőbbiségét, mindenét a mai pangermanok eldisputálni akarnának. — Mit mondana az „alter Fritz“ mindezekhez? —

Atyja Fritztől nem volt a legjobb véleménnyel és kimondotta, miszerint „Fritz tilinkos és költő, a katonákkal nem törődik, egész munkámat elfogja rontani.“ — De az öreg királyi családott mint a következmények eléggé bizonyítottak, — sőt mi több I. Frigyes Vilmos a most beszédben forgó fiát, öcse javára az öröklésből is kiakarta zárni. —

Megemlítést érdemel azon tény, hogy Frigyes mint korona örökös, atyja zsarnokságát sőt embertelenségig fokozódó szigorát többé eltiúni nem bírván, Keith és Katt hadnagyok segedelmével Berlinből édes anyja bátyához II. György angolkirályhoz akart szökni, de utolértevén 1730. évben Küstrin várába mint fogoly szigoruan bebörtönzötetett, most atyja ötlet közönséges szökött katonának tekintvén hadi törvényszék elé akarta állítani és kivégeztetni, és csak is a német császár, a lengyel- és angolkirályoknak közbenjárása birta reá a szivtelen zsarnokot, hogy fiának megkegyelmezzen.

Ennélfogva Frigyes a korona örökös kegyelem utján egy évig a börtönben tartatott és azon büntetést kelle tünnie, hogy leghivebb barátjának Katt hadnagnagynak pallós általi kivégeztetését börtöne ablakából kelle néznie, Keith, ki Frigyes alatt tábornagi tisztségi haladott szerencsésen külföldre menekült, Frigyes pedig ki 1733-ban braunschweig-beverni Erzsébettel nősült atyja haláláig nem jelent meg az udvari körben, hanem Rheinsbergben visszavonultan a tudományoknak élt.

Bocsánatot szives olvasó, hogy ezen fejedelem nevelésére befolyással volt tényeknél oly hosszasan tartózkodtunk, de ezen nevezetes férfi ugy hisszem megérdemli.

II. (a nagy) Frigyes a kormány átvételekor azonnal oda törekedett, hogy az osztrákház és kormányhozi viszonyt megsemmisítse és államát elsőrangú önálló hatalmasságá emelje; — azért is 72,000 embernyi hadseregére támaszkodva a „nagy választó fejedelem által 1686-ban kárpótlásul nyert „schwibusi kerületet“, és az I. Frigyes király által még trónörökös korában 1694-ben kötött titkos szerződést Ausztriának vissza adván, a Sileziában fekvő — és 1675-ben briegi György Vilmos utolsó piastházbéli siléz fejedelem elhunytával I. Lipót császár által, mint elévült hohenzollern-brandenburgi hűbéreségek címe alatt Auszriához csatoltatott „Jägerndorf, Liegnitz, Brieg és Wohlau“ hercegségekhez való örökösödési igényeit érvényesíteni szándékolván, ezen igényei kiegyenlítésére „Alsó-Sileziának“ 2,000,000 tallér iránti átadását követelte az akkor trónra lépett „Maria Theresia magyar királynétól“, — és ezen ajánlata elfogadása esetére frigyét, valamint a közeledő császárválasztás esetére szavazatát lotharingiai Ferencz részére megígervén. —

(Folytatása következik.)

Nyilatkozat.

A „Nemere“ 39-ik számában „több bolonyai polgár“ aláírással ellátott cikk közöltetik, melyben keserű szemrehányással hozzák föl aláírók, hogy a 174 aláírással csaknem két éve kért bolonyai községi iskola mind a mai napig nem állított fel. —

A keserűséget értem, mert valóban fájdalmas lehet, hogy országosan szentesített törvényre alapított kérelem teljesítése ily sokáig halasztatik.

De a szemrehányást egyáltalában nem fogadhatom el, mert részéről semminemű mulasztás nem történt ezen iskola felállítására körüli teendőimben. És igen csalatkozom cikkkirók, ha azt hiszik, hogy én több előszeretettel viseltetem a vidéki, mint a városi iskolák iránt. Előtte épen nem tesz különbséget, hogy vidéki e, vagy városi; hogy magyar e, vagy más nemzetiségű; hogy községi e, vagy akárminemű felekezeti valamely iskola: törvény által kiszabott köteleességemet erőmtől kitelhetőleg betölteni igyekszem valamennyivel szemben.

A brassó-bolonyai polgárokkal szemben épen nincs okom pirulásra, mert egész tankerületemben egyetlen iskoláért sem dolgoztam annyit, mint az általok kérelmezett községi iskola ügyében.

1869 őszén kérelmeket kapva azonnal felszólítottam, Brassó város hatóságait ezen iskola felállítására. Az illető hatóságoknak kifogásaik lévén, újból hivatalos intézkedést tettem, határozottan fenntartva a kérelem teljesítésének sürgetését.

Sürgetéseimnek eredménye a lett, hogy Brassó város tanácsa folyamodást intézett 1870 tavaszán az országos közoktatási kormányhoz.

Ennek folytán az illető ügydarabok förendeltettek és 1870 őszén megérkezett a miniszteri rendelet, mely Brassóvárosnak köteleességivé teszi a kérelmezett iskola felállítását.

Az illető képviselő azonban ezen rendeletet is csak annyiban teljesítette, a mennyiben sok sürgetés után az 1870-iki év végén iskolaszéket választott. A dolog érdemére nézve — mint a lapokból mindnyájunk előtt tudva van — a miniszteri rendelet visszavételését a törvényhozásnál sürgette.

Ezen eljárással szemben én két intézkedést tettem. Egyik a volt, hogy egy terjedelmes dolgozatban, melyet az itteni tanácsossal is közöltem, kifejtettem az országos kormány előtt, miszerint Brassóban voltaképen nemcsak egy, de több községi iskolára van szükség, hogy az országos törvény teljesen betöltsék. A más intézkedés egy hivatalos utasítás volt a helybeli községi iskolaszékekhez, melyben mindenk előtt azt tettem köteleességivé, hogy a bolonyaiak által kért és miniszterileg megrendelt községi iskola felállítására tegye meg és jelentse be az előkészületeket. Az iskolaszéktől máig sem jött semmi jelentés.

Iskolaszékekkel szemben kényszerítő rendszabályt nem alkalmazhatok; csakis az a teendő, hogy a köteleességét nem teljesítő helyett más álltassék.

Erre azonban felsőbb intézkedést kell várnom. Hogy a kormányi intézkedés mostanáig késett, annak oka az lehet, hogy a képviselőház csak nemrégiben tárgyalta Brassó képviselőinek illető kérelmét.

Ennyit a kérelem eddigi történelmére.

A mi cikkkiróknak ezen iskola felállítására iránti aggodalmát illeti, arra nézve biztosíthatom, hogy aggodalomra nincsen ok; mert a felett kétkedni sem szabad, hogy országunk szentesített törvényei végrehajthatnak, ha kell, erőhatalommal is.

Hogy a végrehajtás e tekintetben mostanig haladott, annak az az oka, mert alkotmányos államban senkit sem lehet megfosztani a felfolyamodás jogától; és Brassó város képviselője használta is e jogot az önök kérelme ellen a végső határig.

Most már nem késhetik soká az országos kormány azon intézkedése, a mely feltétlenül teljesíteti az önök törvényesnek elismert kérelmét.

Brassó, 1871, május 24.

Réthi Lajos,
tanfelügyelő.

Magyar képviselőház.

F. hó 20-án két ülést tartott a képviselőház.

A d. e. 11 órakor tartott zárt ülésben elhatározatott, hogy ülés egész május 25-ig nem fog tartatni. Addig a delegáció tagjai Bécsbe mennek a delegációk megnyitására Ott a megalakulás után a bizottságok meg fognak választatni, mire a delegátusok visszatérnek Pestre, s ott folytatják bizottsági munkálkodásukat.

A képviselőház f. h. 25-én ismét fölveszi ülésének sorrendjét, hogy a legsürgösb törvényjavaslatokat tárgyalás alá vegye, a szünet akkor kezdődik, midőn a delegációk nyilvános működésüket újra megkezdik.

Napirend: a naplóbíró bizottságra beadott szavazatok eredményének kihirdetése, s a delegáció, a mentelmi, a pénzügyi, a kérvényi, gazdasági és számvizsgáló bizottságok tagjainak megválasztása.

Széll Kálmán jegyző olvassa a naplóbíró bizottságra beadott szavazatok eredményét, mely a következő: Jeszenszky Lajos 248 szavazatot, Majthényi Dezső 248, Patrubby Gergely 248 szavazatot, Vétery Károly 248, Szeniczey Odön 248, Szilvay Károly 248, Szilády Áron 248, Szontagh Pál gömöri 248, Turcsányi Ede 248, Wächter Frigyes 241, Pejacsevics Nándor gr. 248, Beliczey István 168, Bömches Gyula 168, Dániel Ernő 168, Jankovics Miklós 168, Mátyus Arisztid 168, Nedeczky István 168, Papp József 168, Török Sándor soproni 168, Török Sándor gömöri 168, Zalay István 168, Parcsetics Sándor 168-at.

Az 5 órakor tartott ülésben a délelőtti ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után

Széll Kálmán jegyző olvassa a delegáció tagjaira beadott szavazatok eredményét, mely a következő:

Beadatott 196 szavazategy; üres volt 3; a következő 22 képviselő kijelenté, hogy nem fog választani: Almásy Sándor, Csanády Sándor, Csiky Sándor, Deáky Lajos, Eördögh Frigyes, Gonda L., Helfy Ignác, Hodossy József, Henszlmann Imre, Irányi Dániel, Jankovics Miklós, Lázár Ádám, Madarász József, Majoros István, Matkovics Tivadar, Mocsanyi Jenő, Mocsanyi Sándor, Pilissy Lajos, Simonyi Ernő, Tanácsics Mihály, Vályi János, Vidacs János. —

Rendes tagoknak a következők választottak: Bittó István 192, Széll Kálmán 192, Zsedényi Ede 192, Bujanovics Sándor 191, Ordódy Pál 191, Wahrmann Mór 191, Zichy József 191, Királyi Pál 190, Trefort Ág. 190, Kemény G. 189, Ormos S. 189, Paczolay J. 189, Szőgyényi László 189, Ürményi M. 189, Kálnoky Pál 188, Vass Sámuel gr. 188, Harkányi Frigyes 187, Hódossy Imre 187, Thury Sámuel 187, Zichy Nándor gr. 187, Eber Nándor 186, Bömches Frigyes 185, Cjotta János 184, Barcsay Kálmán 183, Petrovay Ákos 183, Radics József b. 181, Falk Miksa 180, Pulszky Ferencz 180, Szeniczey Odön 180, Lázár Mihály 179, Prileszky Tádé 175, Vodianer Albert 171, Szentpály Jenő 165, Földváry Miklós 153, Mihályi Péter 126, Bohus Zsigmond 113 szavazattal. A horvátok részéről: Batagliarini Pál 191, Jancsó István 191, Pejacsevics László 191, Fodrőczy Sándor 187 szavazattal.

Póttagoknak megválasztottak a következők: Barcsay Ákos 178, Halassy Gyula 179, Högyész Gyula 178, Brogyányi Vincze 174, Szirmay Odön 173, Stoll Károly 179, Tércy Pál 182, Vay Adám gr. 176, Virkner Lajos 176 szavazattal; a horvátok részéről, Horváth Péter 179 szavazattal.

Arany János,

titkári jelentéséből az akademia ez évi nagy gyűlésén

„T. közönség! Ha jelentésem az akademia lefolyt évi munkásságáról ezuttal szerényebb eredményeket mutatna is fel: valóban nem lenne méltányos panaszt emelni az intézet, vagy annak egyes tagjai ellen. Oly világeseményeknek voltunk tanúi, csaknem részvevői, a leviharzott esztendő folytán, melyek a szerény tudost ép úgy megdöbbenheték, „circulusai“ közepett, mint a közélet emberét tanácskozó asztalánál. Mind abban, a mi történt, az emberiség évezredek haladásának egyszerre tagadását váltjuk látni; s a tudomány férfiat kétely zsiabaszthatá, vajon a mit az ismeretvágy, messze multban elenyésző századok óta, hangya-szorgalommal, vas türelemmel összehordott, nem fogja-e ismét elsöpreni dúló vihar; vajjon a fáklya, melyel ő az emberiség utait megvilágítja, nem fog-e ezentúl csupán kandócsul használtatni, minden eddigi építmény elhamvasztására? Csuda lett volna-e, ha a nyelvtudós döbbenve áll meg rokonító munkájában, látva, hogy művét az erőszakosság országok hódítására, népfajok irtására kezdi kizsákmányolni; ha Clio eldobja tollát, midőn a népvándorlások iszonyait ismétlődni tapasztalja; ha a jogtudós botránkozva veszi észre, annyi szép elmélete után az ököljog visszatértét; ha a bölcelem épen választott népe tettein kénytelen pirulni; ha végre, a mennyiségi és természettudományok minden dicsőített fejleménye, óriási haladása kiválóan arra fordítatik, hogy a rombolás eszközeit tegye ellenhatatlanokká. Mert kinek volna kedve építeni, mikor a föld köröskörül hatalmasan reng s eddigi építményét roskadozni látja.“

Utóbb b. Eötvösről így emlékezik:

„Ha elszámolt veteránjainkra nézve: a megváltás keserűségét enyhíti némileg emberi sorsunk közös érzete, a mennyiben földi korunk véghatárát megközelítve lépnek át az enyészetre: mit szolgjak ama legnagyobb fájdalomról, melyet még nem érintettem — hogyan említem a nevet, melyet tölem, mint az év krónikásától e teremben minden arc, minden ke-

bel számon kérni látszik, a február 2-kán élni — nem, csak közöttünk lenni megszűnt b. Eötvös József elnökünk nevét? Avagy megkísérhetném-e hivatalos vázlat körében jellemezni akarni benne az állam- és hazafit, a költőt és tudóst, az emberek és emberiség hő barátját? Nem — elég legyen nekem, itteni minőségemben, a dicsőült nemes tulajdonainak csupán forrására mutatnom, mely e két szóban kifejezhető: magasztos eszménység és szerető szív.

Ez immár a végenyészeté, s a hozzá kapcsolva volt szívek, mint elhalt növény testvérszállai, fájdalmasan csüggedtek vissza: eszményisége fenragyog s biztosítást nyújt az emberiségnek, hogy a míg oly irányú szellemek születnek s adja Isten, szüllessenek minden korban, — mint Eötvös, addig az anyag és erőszak diadalán s nemünk jövőjén — dacára előadásom kezdetén érintett körjelenségnek, kétségbeesünk nem kell. Elveszthetünk egyeseket, nagyokat, pótolhatatlanokat, kikkel nagy tettek egész sora száll sirba: de Eötvös sirjából egy szellem sugárzik fel, mely arra kész: elméledjünk s emelkedjünk.“

V i d é k.

Tisztelt szerkesztő ur!

Egy keserves csapás, egy pótolhatatlan vesztés érte az alólirt családot, mely annál sulyosabban éreztetik, mivel a rideg halál a családfőt, boldog emlékü lo v a g A l d u l e a n u J á n o s, volt legfőbb ítélőszéki bírót stb., hirtelen és minden emberi számításán kívül elragadta.

Egyébiránt az alólirt vigasztalhatatlan családnak a megdöbbenő fájdalom iránti kifejezései hiányoznak.

Azonban, ha valami létezik, mi e fájdalmat enyhíteni képes lenne: akkor ezt minden esetre képezi azon részvét, melyet a nagyra becsült brassói magyar értelmiség és lakosság az által tanusított, hogy bizottmánya drága elhunytunk tetemeinek örök nyugalomra helyzetése körül a gyászünnepegy emelésére közreműködött. és a brassói magyarok nagy számban személyesen és oly nagy távolságra is megjelentek.

Ez okból mélyen áthatva, kötelezve érezzük magunkat, a tisztelt b r a s s ó i m a g y a r é r t e l m i s é g n e k é s l a k ó s s á g n a k, valamint különösen a magyar bizottmány minden egyes tagjának, szeretett jó férjünk, illetőleg atyánk és ipánk iránti tisztelet és testvéri szeretet e jeleért szerény szavakban legőszintébb és legalázatosabb hálánkat nyilvánítani, biztosítván a tisztelt urakat, hogy a mindenhatóhoz imádkozni fogunk, mikép az ur Isten áldja meg a brassói magyarokat!

Szíveskedjék, igen tisztelt szerkesztő ur, e sorokat becses lapjába felvenni.

Kik mi egyébiránt teljes tisztelettel maradunk alázatos szolgálai az egész család nevében: özvegy

ALDULIANU JÁNOS-né.

Kelt Zernesten 1871. május 22-én.

K ü l f ö l d.

FRANCZIA ÜGYEK.

A Place Vendome f. hó 15-én általános érdekeltséget keltett leginkább azért, mert elzárattott a közönség hozzáférhetésétől. Abadie mérnök, a kit vitézi tett végrehajtásával biztak meg, azon meggyőződést nyilvánította, hogy az oszlop egyenesen a Rue de la Paixre fog hullani; sőt még azt is ígérte, hogy két lábnyi távolban foglal helyet azon ponttól, a melyre számítása szerint az oszlop teteje fog zuhanni; eddigelő azonban nem akadt pajtása, a ki vele kíván lenni azon a ponton.

A communenek szándéka volt az oszlopot darabokra törni. Abadie tiltakozott, azt mondván, hogy az oszlopnak roppant tömegben kell lezuhannia, hogy a katonai gloirenak bukását Franciaországban és az egész világon hírül adja.

A Place Vendome alatt sok kanális van, s

mindenki tartott tőle, Abadiet kivéve, hogy a oszlop sok kárt fog tenni, s más leomlásokat is előidézni, mert körülte sok a rozzant ház. Abadie akarata történt meg. Tizenhat ember éjjel nappal dolgozott, míg átfűrészelt a falazatot, midőn előbb a bronz borítékot lehámozták egy darab helyről.

Másnap meg történt a bortól, pálinkától, politikai és socialis balfogalmaktól holt részeg communiták vívési munkájának végrehajtása. Roppant számú nép jelent meg a téren. Zenebandák játsztak. A commune és vezérkara mintegy 200 ember által képviselve hivatalosan megjelent lóháton. 3 óra és 15 perczkor tétetett az első kísérlet, a mely azonban nem sikerült, minthogy egy henger eltört, a kötelek megcsuszamlottak s két ember megsérült. Másik kísérlet tétetett, új köteleket alkalmaztak, s az oszlop, egyik díszje Párisnak, 6 óra és 10 perczkor lezuhant. Zuhanás közben már fenn a légben ketté pattant. A robaj nem volt oly hangos, mint a minőt a hősök vártak és mássemmi nem történt, csakhogy az oszlop mélyen befuródott a földbe. A talpazatra vörös zászlókat tűztek, nagy volt a zsvaj, beszédeket tartottak. Sokan akartak darabokat elvinni az oszlopból, de ez nem engedtetett meg.

Mac Mahonnak egy napi-parancsában, mely a Vendome-oszlop lerontását közli, ez mondatik:

Az idegen azt megkímélte, a párisi commune ellenben lerontá. Oly emberek, kik franciaíknak nevezik magokat, a németek szeme láttára merészlik atyáitónak a szövetségelt Európa elleni győzelmei ezen tanuját megsemmisíteni; ők eltörülhetni remélik ama katonai erények emléket, miknek az dicsőteljes jelképe volt. Katonák! Habár azon emlékek, melyeket a Vendome-oszlop gerjesztett, nincsenek is többé ércben, azok szíveinkben mégis folyvást élni fognak. Mi azok által Franciaország számára a vitézség, hűség és honszeretetnek újabb zálogát tudandjuk adni.

Párisban a Notredame és a Victorie egyházban levő ezüst gyertyatartók a commune rendeletére lefoglaltattak.

A párisi templomok megfosztattak drágaságaiktól és bezárattak. Az engesztelési kápolna Jerombolása megkezdett.

A Rigault elnöklése alatt álló vádló törvényszék a fogolykezesek ellen megkezdte a pertárgyalást.

NÉMET ÜGYEK.

A „Hamb. Corr.“ hiteles forrásból következőleg sorolja fel a Franciaország által fizetendő hadikárpótlás hováfordítását: Bevételek képeznek: 1) az 5 milliárd frank és kamatja, 2) a Páris által fizetett 200 mill. frank, 3) a Franciaországban szedett adók és helyi kontribúciók, mennyiben még vannak. Ebből fordítatik 1) 240 mill. a rokkant-alapra, 2) 40 mill. egy általános hadipénztár felállítására, 3) üzletalap a bir. kancellária számára, 4) a hajó tulajdonosok kártalanítására, 5) a háboru által feldúlt községek segélyezésére, 6) Elsass és Lotharingia kárpótlására, 7) a két tartomány erődeinek helyreállítására, 8) a kiutasított németek segélyezésére 9 mill., 9) A fennmaradó rész a német államok közt osztatik szét.

KELETI ÜGYEK.

Mint Konstantinápolyból 13-ról jelentik, a török pánczélos hajóraj, Rassim pasa alatt, czirkáló járatot tenne a földközi tengeren. Egy hadmérnök-tisztból álló bizottmány neveztetett ki, Várnának s a dunai erődtímenyeknek megsemmisítésére végett.

Mint Konstantinápolyból 19-ről jelentik, a börze ismét felüldült; a szerdán elterjedett hír alaptalannak bizonyult be. A kölcsönre vonatkozó alkudozások még folytatattak.

Ez irányban több ajánlat tétetett; azonban még eddig a kormány azok közül egyik mellett sem határozott.

Skutari, máj. 19. Az albaniai területen felkelés ütött ki. Három hatalmas keresztény törzs fellázadt Smajil pasa kormányzó ellen. A kellő intézkedések már megtörténtek.

Bukurest, május 19. A kormány a harmadik választókerület választásainál is győzött. A vörös pártbeliek nagy része tartózkodott a szavazástól.

Legujabb.

Brüssel, máj. 21. A versaillesi tábornokok hír szerint azért hajlandók még néhány napig felhagyni az ostrommal, mivel a rögtöni támadást sikertelennek, vagy nagy áldozatokkal járónak tartják.

Páris, máj. 20. A commune több-

sege elhatározta, hogy a jakobinusok példájára a különböző párisi klubok delegáltjaiból egy központi klubot alkot, miszerint a közvéleménnyel összeköttetésben álljon.

Páris, máj. 21. A 12-ik hadtest egy nő-zászlóaljzat állított fel, melynek egyéb katonai teendők mellett, a megfúttók nyilvános lefegyverzése leend feladata.

London, máj. 21. Herschel csillagász tegnapelőtt a Westminster egyház kriptájában Newton sirja mellé temettetett.

München, máj. 21. A hatholikus gyűlésben mintegy 2000-en vettek részt. Michelis és Huber a csalhatatlansági dogma ellen szóltak, és azon veszélyeket emelték ki, melyek annak folytán az államot és egyházat fenyegetik.

Bukurest, máj. 21. A választások be vannak fejezve. A kormánynak sz új kamarában biztosítva van a nagy többség.

Páris, máj. 21. A közp. bizottság fölhívást intéz a földbirtosokhoz, miszerint birtok-okmányaik megsemmisítésének terhe alatt 40 óra alatt visszatérni tartoznak. A commune közegei a szövetségesek által több ponton kivívott sikerről szólnak.

Versailles, máj. 21. A réstlövő ütegek folytatják a tüzelést. Az elfogott Rochefortot ma ide fogják szállítani.

Magyar színház Brassóban.

Szerdán május 24-dikén Györfly Amália és Török Károly házasságuk jutalmául adatott: „Marsa, az ezredleánya“, vigjáték 3 felvonásban, írta H. L.

Ma nagyon kevesen voltak az előadáson, mi nem egyéb következménye, mind a színlapon hirdett éneké.

A közönségnek elment vágya, oly magány énekeket hallgatni, a melyek egy hasadt cserép fázékkal versenyzenek. Ha a közönség biztos lett volna, a ma meglehetősen sikerült magány énekekről, mit ifj. Bács Károly ur a Zenészekkeli működésének köszönhetni, nagyobb közönségre lehetett volna számítani.

Marsa, az ezredleányát Györfly Amalia k. a. jó sikerrel jelmezé, leszámítva a darab elején kevés akadozását, de azért kiérdemelte a közönség taps és éljen kiáltását.

Komodó Fülöpp, udvarmestert Török Károly igen jól jelmezé, elferdített arcával s hozzá illő vendég hajjal, bolondos száj mozgásával. szerepéhez illően, jól mullattatá a jelenlevő kevés közönséget. Patakfalvi Báró özvegyét Döméné, az ő rendes hidegségével, nem egész kielégítően jelmezé.

Ezen szerepet Györfly is elvállalhatta volna annál is inkább, mert leánya volt a jutalmazott, s különben is a közönség kedvence. Skulteti Huszár örmestert Osváth, hangjával és természeti mozgásával találva, dicséretre méltóan jellemzé.

Tüzes Antal, haszonbérelő, később Huszár hadnagyot. Gyergyói jól sikerésítette.

Figyelmébe ajánlandó az igazgatónak, énekes darabot színre csak oly esetben hozatni, ha meg lesz győződve annak jól sikerüléséről, mert különben bizonyon üres házra számíthat. Az utolsó ének jól sikerült.

T. G.

V e g y e s.

(Tanító gyűlés e.) Mához egyhét, az az Junius 2-án, Brassóban a szokott helyen, a vidéki magyar tanítóknak gyűlésök leend; a hová az illető tanítók, sőt általán a nevelésügy minden tisztelt barátai szívesen meghívatnak. Főtárgyak leendnek: a tanítói egylet szabályainak végleges eldöntése, s ebből folyólag a testület hivatalnokainak megválasztása; s végre, remélhetőleg két tanító által, nevelésügyi értekezlet fog tartatni.

(Magyar tudományos akademia.) Nagygyűlés május 17-én.

Legelső tárgy volt az elhunyt báró Eötvös József helyett elnökválasztás. 38 szavazó közül 32-vel elnökké választatott Lónyay Menyhért eddigi másod-elnök. Kaptak még szavazatokat: Csengery, gr. Mikó és Horváth Mihály.

Ezután következett az ezen választás által megürült alelnöki helynek betöltése. Volt szavazó 39. Csengery Antal 31 szavazattal választatott meg.

Kaptak még szavazatot: Horváth M. 6 ot, Szögyényi és Mikó egy-egyét.

Következett az igazgató-tagok választása. Megválasztattak: Toldy Ferencz 33 és Horváth Mihály 28 szavazattal.

Következett a tagok választása.

Az I. osztályból megválasztattak: rendes taggá: Budenz József; levelező taggá: Szarvas Gábor, Szénási Sándor; külső taggá: Wiedemann Ferdinánd, Krentzwald Frigyes.

A II-dik osztályból megválasztattak: rendes tagokká: Römer Flóris, Szabó Károly, Salamon Ferencz; levelező tagokká: Lubrich Agost, Hajnik Imre, Domanovszky Endre.

A III. osztályból megválasztattak: levelező taggá: Jurányi Lajos (fűvész), Hoffmann Károly (geolog), Kenessey Albert (hajós), Tóth Ágoston (egy szavazat volt ellene); külső taggá: Scacchi Archangeló, Parlatore Fülöpp (olaszok), Boissier Edmund (Genfből), Fenzl Ede.

(Jókai most) egyike a német közönség legkedvencebb íróinak, s napról napra többen foglalkoznak írói tulajdonainak és műveinek ismertetésével. Közélebb Walner Ferencz egy utazási műben ír Jókairól. „Ha Jókai — úgy mond — Franciaországban, vagy Angliában születik, neve most Európa legünnepeltebbjei közé tartozik“. Ajánlja aztán a német közönségnek, hogy a ki még nem ismeri, legyen rajta. mikép munkáiban megismerje.

(Lechner László), kire brassói olvasóink bizonyosan még maig is szívesen emlékeznek vissza, jelenleg Pesten mint civil ember az „országos közélettanodai tanáregyletnek“ tagja s épen Pauer Imre „tapasztalati lélektanának“ a bírálatjával foglalkozik,

(Rendkívüli) de ez uttal rendén van, hogy ebben az esős időben a m. miniszterium Györfly szinigazgatóknak megengedte, jövő vasárnap, azaz Pünköszt első napján jótékonyaságú előadást a vidéki szinésztársulat nyugdíj alapja számára rendezni. A nyugdíjalapot említve, megjegyezzük, hogy annak eddig elé van körülbelül 1400 tagja, s nagy reménység van, hogy 10 év múlva 150.000 ftra o. é. emelkedik annak tőkéje.

A francia sebesültek javára adakoztak szerkesztőségünknel:

Tatraból. A község pénztárából 1 ft. — Pajor István, falnagy 50 kr. — Foris Mihály 40 kr. Lukáts György 30 kr. Fuchs Jakab 20 kr. — Sonda Efraim 20 kr. — Gires Sára 20 kr. — Mihok István 20 kr. — Bartha Károly 20 kr. — Schütz Farkas 40 kr. — Sára Mihály 10 kr. — Sara Péter 20 kr. — Sara István 3 kr. — Barko István 5 kr. — Ifj. Csere András 4 kr. — Simon Mihály 2 kr. — Sara János 4 kr. — Pajor István 30 kr. — Fejér György 30 kr. — Dumitru János 30 kr. — Gires István 20 kr. — Radu Mosoja 20 kr. — Kováts Samu 20 kr. — Pajos István 20 kr. — Vancsa János 20 kr. — Mikes István 10 kr. — Alegicid 10 kr. — Fuchs Bernat 20 kr. — Barkó György 10 kr. — Barko Samu ifj. 6 kr. — Fehér Mihály 10 kr. — Bibó Pál 4 kr. — Barkó Mihály középső 4 kr. — Sára András 40 kr. — Runa Pál 20 kr. — Simon Péterne 10 kr. — Csere Samune 5 kr. — Török József 1 frt. — Seevald Ferencz 50 kr. — Molnár János 20 kr. Dinka István 4 kr. — Biró Béla 30 kr.

Összesen . . . 9 frt. 25 kr.
Eddigi adakozások a 38 sz. szerint 530 „ 57 „

Összesen . . . 539 frt. 72 kr.
45 ezüst huszas 2 tallér, 3 arany és egy 50 forintot szóló urbéri papíros.

A „Nemere“ eredeti táviratai.

Feladatott Pesten 25-án 9 óra.
Erkezett 25-án 10 óra 40 percz.

Igazságügyminiszterre alkalmasint Bittó Lajos kineveztetik. Communalisták a Tuillériákat egészen elégették. Louvreféle képeket nagyrészt megmentették.

Bécsi börze május 25-én.		Brassói pénzáruk m. 25-én	
Pénz nemek.		Pénz nemek.	
Arany	5. 91 1/2	Arany	5. 92
Napoleon'd'or	9. 93 1/2	Napoleon'd'or	9. 96
Ezüst	122. 75	Magyar 20 franc	9. 96
Magyar földteherm.	79. 70	Ezüst huszas	— 42
Erdélyi „	75. —	Tallér	2. 40
Banai „	77. 75	Török lira	11. 40

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Kenyeres Adolf.

Az ásványviz használó t. cz. közönséghez.

A bibarczfalvi, most ugynevezett borhegyi vizet illető hirdetésünk és figyelmeztetésünk ezen forrás hasznóbérlői részéről válasza szolgáltatott alkalmat. Ez felhasználtatott általuk forrásuk számára reclamationot csinálni; de a ki a reclamation szó jelentőségét esméri, a ki tudja, hogy a Goldberger villany delejes lánczaitól kezdve, le a revalenta arabicaig, du Barry revalésciére és Hoffszalad levéig ezen hitványságoknak a nép közé szórhatása érdekében mekkora reclamationt üzentett, annak körül belől fogalma lehet, hogy mi értelme van annak, ha a Székula és Zakarias cég azt állítja, hogy a bibarczfalvi forrást csak egy év előtt karolta fel. A rossz világ pedig az ellenkezőt m. p. azt állítja, hogy a hasznóbérlők használtak volna olyan forrást, a mely őket karolja fel, és azért történt, hogy Bibarczfalva szerény neve a büszke Borhegy névre léptetett elő. 101

A nevezettek hazugsággal vádolnak, először azért, mert azt állítottuk, hogy az ugynevezett bibarczfalvi savanyuvizforrás, dacára annak, hogy rég esmertetik, általános használatra nem verődhetett. De miután ez, habár vonakodva és azon böles megjegyzéssel, hogy a borszéki forrásnak egy század kellet, a míg a mai hírnévre tett szert, esmertetett is el csakugyan nem lehetett hazugság. Erre nézve csak annyit kívánunk megjegyezni, miszerint nálunk száz de csak harmincz év előtt is egészen más szellem uralkodott mint ma. A korban a valódi kitérőnek is ugyan annyi év kívántatott elismerésére, mint a mai korban nap, vagy óra szükségeltetik arra, hogy magának utat törjön.

Másodszor hazudtunk légyen az által, hogy mondtunk, miszerint Székula és Zakarias urak borhegyi vizet borszéki helyett akarának árulni, és ezáltal hamisítást követnének el. Ezt hirdetésünkben nem mondtunk, csak is arra utaltunk, hogy ilyen esetek fordultak elő és figyelmeztettük a közönséget. De hogy az ilyen szándékolt tévutrazetések kiktől erednek, nem mondtunk, de hogy fordultak elő, szükség esetére be is tudnók bizonyítani. Annak okával, hogy miért változtatták Bibarczfalva nevét Borhegyre Székula és Zakarias urék úgy nekünk, mint a t. cz. közönségnek adósok maradtak, ámbár ezen ok telyesen világos és minden elfogulatlanul kézzel fogható.

Harmadik állításunk ellen azt hozták fel a nevezettek, hogy mostanig más ásványvizek sem elemztettek. Hirdetésünknek egyáltalában nem volt tárgya más ásványvizek értékének tudományos vizsgálása, minket csak az érdekelt, hogy Borszék Borhegyel ne tévesztessen össze. Mind azon fürdők és források, a melyek eredeti nevüket megtartják és hasonló összetévesztésekre okul nem szolgálnak, általunk nem tárgyaltnak.

A Borhegyi víz kitérősége bebizonyítására a hasznóbérlő urak Marosvásárhelyi gyógyszerész Jeney Albert és helybeli gyógyszerész Száva Gerő urak nyilatkozataira hivatkoznak.

Mi ezen urak tudományában nem akarunk kételkedni, a midőn azon egyszerű tényállásra hivatkozunk, hogy az említett két név tökéletesen tiszteleltre méltó, de a tudományos világban legalább mostanig mint coriphéusok ei nincsen elismérve.

A borszéki viznek száz éves hírnevét a bibarczfalvi hasznóbérlő urak is elesmerték. Ujból is ezen jó hírnévre utalva, korábbi hirdetésünket és annak minden részleteit telyesen fenntartjuk.

Egyszersmint kinyilatkoztatjuk, hogy jelen cikkünk e tárgyban az utolsó és hogy semminemű további polemikába bele nem ereszkedünk.

Csináljanak Székula és Zakarias urék annyireclamationot a mennyit nekik tetszik, de sziveskedjen a t. cz. közönség is megemlékezni arról, a mit bevezetőleg a csuzlánczokról, revalentáról s. a. t. mondtunk.

A borszéki ásványviz források berlői.

2800 szemerke fenyőtönk.

A gelencei erdőben különböző nagy-águ különösön épület fának való állva vagy levágva, kissebb és nagyobb mennyiségben, valamint ágfá és hij kapható.

Vásárolni szándékozók bővebb felvilágosítást nyernek

99 3—3 Copony és társai
faraktára irodájában Brassó széles utsza 540

Előpataki ásványviz.

Több évi tapasztalat azt tanította, hogy a február és március havakban töltött viz eredeti jóságát és oldó erejét sokkalta tovább és jobban megtartja mint a más időszakokban töltött. Ugyan-azért úgy intézkedtem, hogy f. év február és mártius havaiban a főkutból tiszta új üvegekbe, javított dugaszolással annyi viz és úgy töltessék, hogy a viz minősége iránti minden igénynek elég legyen téve és minden megrendelés a leggyorsabban teljesíthetessék.

Lehető hamisítások kikerülése céljából a raktárból kikerülő üvegek cink-kupakkal vannak ellátva, melyen köriratban kinyomott betűkkel e szavak: „Előpatak Dr. Otrobán,“ közepén pedig „1871“ olvashatók. Továbbá örömemre válik tudathatnom, miszerint a tavalyi árat, az idém tetemesen leszállíthatom és az által ezen jó hatású viznek élvezhetését könnyebbíthetem. Ugyanis egy 50 nagy üveget tartalmazó ládának ára az idén csak 7 frt. 50 kr. egy 66 kissebb üveget tartalmazó ládának ára 4 frt. Az üvegenkénti eladást a brassói fogyasztó egylet (Consumverein) eszközli.

Egyszersmind ajánlom a felügyeletem alatt készült

„Előpataki hajtó pezsgő-porokat“

melyeknek főraktára Brassóban Száva Gerő urnak „a koronához“ czimzett gyógyszerárában van.

Dr. Otrobán Nándor.

42 13—0

Central Universal Hasznóbérbe-adás.

A Tusnádi fürdőben

az országut mellett levő nagy vendég-fogadó és kávéház, ellátva sok lakszobával és istállóval f. év Junius elsőjétől kezdve három egymásután következő évre hasznóbérbe adandó.

Közelebbi tudósítást nyerhetnek a t. cz. vállalkozók:

96 2—3

Jontsovics Demeter urnál a csergepiacson
149-ik szám alatt Brassóban.

LOVAG WERTHEIM F. ÉS REINHOLDT URAK

mint tulajdonosai az első cs. k. országoson szabadalmazott tűz és betörés ellen biztos cassagyár cégnek cs. k. udvari szalitói czimmal tüntettetek ki.

A fenn említett gyárból való tűz és betörés ellen biztos cassák egyedül és kizárolagoson csak is alólirtnál találhatók.

J. G. NICA,

Brassó, nagyutcza, 540 szám alatt.

93 2—3